

Nr 248.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet m. m., i vad propositionen avser anslag å driftbudgeten, jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkterna 83 och 90, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1947/48 beräkna

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar ett förslagsanslag av 9 500 000 kronor;

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader ett förslagsanslag av 3 700 000 kronor;

dels till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor;

dels till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 725 000 kronor;

dels ock till Universitetssjukhus: Bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm ett förslagsanslag av 81 100 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 287, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 16 maj 1947, framlagt de förslag i ämnet, vilka framgå av det följande, varjämte Kungl. Maj:t i samma proposition avgivit förslag i fråga om reglering av anställningsförhållandena för de underordnade läkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet m. m. ävensom i fråga om anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 272, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 2 maj 1947, anmält fråga om anvisande av medel till utrustning av öronkliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

Därefter har riksdagen den 28 juni 1947 under hänvisning till utskottets utlåtande nr 226 beslutat, såvitt nu är i fråga, att

1) under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1947/48 till Universitetssjukhus anvisa ett förslagsanslag av 17 392 700 kronor, att av Kungl. Maj:t disponeras i enlighet med den specificerade uppdelning å anslagsrubriker riksdagen må komma att fastställa;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att av nämnda anslag bestrida oundgängliga kostnader för med anslagen avsedda ändamål intill dess specificerad uppdelning å anslagsrubriker må varda av riksdagen fastställd.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft dels en inom andra kammaren av herr *von Friesen m. fl.* väckt motion (II: 492), i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta, att med bifall till däri i övrigt framförda förslag dyrtidskompensation skall utgå å de för de deltidanställda biträdande överläkarna och biträdande läkarna föreslagna arvodena samt att dessa läkare må tillerkännas rätt till ålderstillägg, varvid tidigare sjukhustjänstgöring även vid icke-statliga sjukhus i överensstämmelse med för läkarna vid landstingssjukhusen nu gällande regler bör tillgodoräknas;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson m. fl.* (I: 82) och den andra inom andra kammaren av fru *Ewerlöf* och fröken *Olsson* (II: 138), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet anställda ordinarie sjukgymnasterna skola placeras i lönegraden A 11 (Ca 15);

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson m. fl.* (I: 338) och den andra inom andra kammaren av fru *Svedberg* (II: 499), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att förste köksföreståndare och köksföreståndare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet skola flyttas upp i lönegraden A 15 respektive A 12 enligt nu gällande lönereglemente.

Beträffande innehållet i nämnda motioner torde, i den mån detsamma ej framgår av den följande redogörelsen, få hänvisas till motionerna II: 492, I: 82 och I: 338.

I. Reglering av anställningsförhållandena för de underordnade läkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet m. m.

Frågan om löne- och anställningsförhållandena för de underordnade läkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet var förra året underställd riksdagens prövning. Beträffande då föreliggande förslag och de överväganden, som ledde fram till det beslutade provisoriet, lämnas en redogörelse i förutnämnda statsrådsprotokoll av den 16 maj 1947 (s. 3—6), till vilken här torde få hänvisas.

För närvarande åtnjuta förste underläkarna lön enligt lönegraden Ex 23 jämte en provisorisk löneförstärkning av 1 500 kronor, varigenom de totala löneförmånerna, fränsett ålderstillägg, uppgå till i runt tal 11 945 kronor för år. Andre underläkarna äro placerade i lönegraden Ex 21; de åtnjuta alltså

en begynnelselön av 9 360 kronor. Vidare gäller allttjämt ett år 1939 genomfört provisorium med avseende å ersättningen för vissa intyg, vilket innebär, att ersättningen inbetalas till sjukhuset, som till vederbörande läkare utbetalar 50 % av inflytande ersättningar för intyg eller utlåtande beträffande patienter, å vilka olycksfallsförsäkringslagen äger tillämpning, och 90 % för annat intyg eller utlåtande.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade chefen för ecklesiastikdepartementet den 17 augusti 1946 tre sakkunniga — landshövdingen G. H. Kjellman, ordförande, professorn M. J. J. Ljungdahl och statskommisariern B. E. Johnsson — för att biträda med utredning och avgiva förslag angående arbets-, anställnings- och löneförhållandena för de underordnade läkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet.

Utredningsmännen, som samrått med de medicinska högskolornas organisationskommitté och 1945 års lönekommitté samt i enlighet med de meddelade direktiven berett de av utredningsarbetet berörda läkarorganisationerna tillfälle att framföra sina synpunkter, ha i sitt arbete haft att taga ställning till tre huvudfrågor, nämligen

1:o) anställningsformen och den därmed förbundna frågan om de s. k. intygsersättningarna,

2:o) frågan om organisatoriska åtgärder för att få till stånd bättre arbetsförhållanden samt

3:o) löneförmånernas storlek.

Med skrivelse den 23 april 1947 ha utredningsmännen överlämnat betänkande i ämnet.

Rätten till ersättning för intyg och utlåtande.

Utredningsmännen ha i fråga om rätten till intygsersättningar förordat, att dessa ersättningar framdeles skola helt tillfalla läkarna. I samband härmed har föreslagits, att ifrågavarande läkare skola erhålla arvodesanställning och sålunda icke anställas som extra ordinarie tjänstemän.

Arbetsförhållanden m. m.

Utredningsmännen ha i syfte att åstadkomma en lättnad i de underordnade läkarnas arbetsbörda föreslagit en viss ökning av antalet läkartjänster vid de särskilda klinikerna och poliklinikerna vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset. Den föreslagna ökningen framgår av följande sammanställning, i vilken jämväl upptagits det motsvarande förslag, som framlagts av läkarnas förhandlingsdelegerade.

	Biträdande överläkare			Biträdande läkare			Förste underläkare			Andre underläkare		
	nu	föreslagna nya		nu	föreslagna nya		nu	föreslagna nya		nu	föreslagna nya	
		förhand- lings- delegerade	utred- nings- männen		förhand- lings- delegerade	utred- nings- männen		förhand- lings- delegerade	utred- nings- männen		förhand- lings- delegerade	utred- nings- männen
<i>Serafimerlasarettet:</i>												
Medicinska kliniken	1	2	—	—	—	—	5	2	2	2	—	—
» polikliniken	—	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—
Kirurgiska kliniken	1	—	—	—	—	—	4	1	1	2	2	2
» polikliniken	—	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—
Plastikkirurgiska avd.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Neurokirurgiska klin.	1	—	—	2	1	1	3	2	2	1	—	—
Neurologiska klin.	—	1	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—
» polikliniken	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Röntgenavdelningen	—	—	—	1	1	—	4	2	2	—	—	—
	3	3	—	6	2	1	26	12	7	5	2	2
<i>Karolinska sjukhuset:</i>												
Medicinska kliniken	1	2	—	1	—	—	5	3	3	2	—	—
» polikliniken	—	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—
Kirurgiska kliniken	1	—	—	—	—	—	5	3	2	1	1	—
» polikliniken	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	—	—
Kvinnokliniken	1	1	—	1	—	—	6	—	—	—	—	—
Kvinnopolikliniken	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—
Öron-, näs- och halskliniken	1	—	—	2	—	—	5	2	1	—	—	—
Ögonkliniken	—	—	—	1	—	—	4	1	—	—	—	—
Psykiatriska kliniken	—	1	—	—	—	—	5	3	1	—	—	—
» polikliniken	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—
Radiumhemmet	—	—	—	2	1	1	9	1	1	1	—	—
Röntgendiagnostikavdeln. ...	—	4	—	—	—	—	8	3	3	—	—	—
Gymnastikavdelningen	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—
	4	8	—	12	1	1	52 ¹	21	13	6	1	—

¹ Därtill kommer en underläkare för blodgivarcentralen, tillika narkosunderläkare.

Vid sina beräkningar av antalet nya tjänster ha utredningsmännen ansett, att den effektiva arbetstiden icke borde överstiga ett genomsnittligt timal av 27 per vecka för deltidsanställda biträdande överläkare och biträdande läkare och omkring 42 per vecka för underläkare samt för biträdande läkarna å neurokirurgiska kliniken vid serafimerlasarettet och å radiumhemmet vid karolinska sjukhuset. För sistnämnda läkare hade hänsyn tagits dels till att å poliklinik tjänstgörande läkare borde ha något kortare arbetstid än klinik- underläkare, dels ock därtill att läkare efter ansträngande jourtjänst borde erhålla en fridag eller i varje fall lättnad i arbetet. Utredningsmännen ha vidare utgått ifrån att i arbetstiden icke skall ingå tid för intagande av lunch eller för utskrivandet av sådana intyg och utlåtanden, för vilka enligt utredningsmännens förslag särskild ersättning skulle tillkomma läkaren.

Utredningsmännen ha vidare understrukit betydelsen av att åtgärder vidtagas för en rationalisering av kansliarbetet både genom anställande av mer biträdeshjälp och genom anskaffande av tekniska hjälpmedel, t. ex. diktafoner. I sådant syfte har föreslagits bland annat inrättande av följande nya biträdesbefattningar, nämligen vid serafimerlasarettet 1 biträdesbefattning, varå den av 1947 års riksdag beslutade befordringsgången för viss amanuens- och biträdespersonal förutsatts skola tillämpas, vid envar av medicinska kliniken, neurokirurgiska kliniken och röntgenavdelningen, ävensom 1 kansli-biträdes- och 1 biträdesbefattning enligt befordringsgången för klinikernas och poliklinikernas gemensamma behov, samt vid karolinska sjukhuset 1 biträdesbefattning enligt befordringsgången vid medicinska kliniken och 2 sådana befattningar vid radiumhemmet, 1 kontorsbiträdesbefattning i lönegraden Eo 4 med halvtidstjänstgöring vid kvinnokliniken, ävensom 1 kansli-biträdes- och 2 biträdesbefattningar enligt befordringsgången för klinikernas och poliklinikernas gemensamma behov.

Avlöningsförmåner m. m.

Av följande sammanställning framgår dels utredningsmännens förslag härutinnan, dels det förslag, som läkarförbundets förhandlingsdelegerade under förhandlingarna framfört som ett minimum och som läkarförbundet i sitt remissyttrande förklarar sig vidhålla, dels ock ett av medicinalstyrelsen i dess remissutlåtande avgivet förslag. Vidare ha såsom jämförelse angivits nuvarande löneförmåner och de löneförmåner, vilka vid i övrigt oförändrade grunder skulle komma att utgå från och med den 1 juli 1947 på grund av den allmänna löne regleringens och arvodesregleringens inverkan, varvid beträffande förste och andre underläkare förutsatts, att de nuvarande för dem tillämpade lönegraderna Ex 23 och Ex 21 komma att motsvaras av lönegraderna Cg 25 och Cg 23 i den nya löneplanen.

	Nuvarande löneförmåner, kronor	Löneförmåner enligt nuvarande grunder per den 1 juli 1947, kronor	Utredningsmännens förslag, kronor	Läkarförbundets förslag, kronor	Medicinalstyrelsens förslag, kronor
Förste underläkare	11 945	13 272	14 825 (13 600 + 9 %) 3 ålderstillägg à 600	18 296 (17 000 + 9 %) 3 ålderstillägg à 650	17 400 (Arvode enl. Ce 26: 26 + 9 % + jourtjänsters. 2 000 + utfyllnadsbelopp 30 00). Ålderstillägg enl. allmänna regler.
Andre underläkare	9 360	10 556	11 445 (10 500 + 9 %) 3 ålderstillägg à 600	16 296 (15 000 + 9 %) 3 ålderstillägg à 650	16 150 (Arvode enl. Ce 24: 24 + 9 % + jourtjänsters. 2 000 + utfyllnadsbelopp 3 000). Ålderstillägg enl. allmänna regler
2 heltidsanställda bitr. läkare å neurokirurgiska kliniken vid serafimerl. ...	14 960	15 760	16 296 (15 000 + 9 %) 3 ålderstillägg à 600	21 296 (20 000 + 9 %) 3 ålderstillägg à 650	—
2 heltidsanställda bitr. läkare vid radiumhemmet	12 255	13 900	= förste underläkare	21 296 (20 000 + 9 %) 3 ålderstillägg à 650	—
Deltidsanställda bitr. överläkare och bitr. läkare	11 260 eller 9 960	11 760 eller 10 360	10 800	16 296 (15 000 + 9 %) 3 ålderstillägg à 650	—

Utredningsmännen förutsätta, att liksom hittills särskilda bestämmelser meddelas rörande semester och andra sociala förmåner, vilka böra tillkomma läkarna i fråga, och att detta sker i anslutning till de föreskrifter och principer, som efter den 1 juli 1947 komma att gälla för lönegradsplacerade befattningshavare i statens tjänst, därvid andre underläkare borde jämföras med extra befattningshavare samt förste underläkare, biträdande överläkare och biträdande läkare med extra ordinarie tjänstemän.

Utredningsmännen ha vid utformandet av sitt förslag till utgångspunkt tagit de vid landstingssjukhusen anställda underläkarnas löneställning. Enligt ett nyligen träffat avtal har för sistnämnda läkare genomförts ett lönesystem, som ansluter sig till de av 1946 års riksdag godtagna löneplanerna för statens tjänstemän. I detta lönesystem ha underläkarna hänförs till 26 lönegraden vid lasarett och 28 lönegraden vid sanatorium, vilka lönegrader i det nuvarande statliga lönesystemet motsvara 23 respektive 25 lönegraden. Därvid har förutsatts, att underläkare skulle efter särskild överenskommelse kunna deltaga i av lasarettsläkare vid sjukhuset anordnad mottagning för öppen sjukvård och att han härvid skall vara berättigad till viss ersättning. Utöver de fasta löneförmånerna kunna således underläkare vid dessa sjukhus komma i åtnjutande av inkomster, till vilka motsvarighet icke förekommer vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Detta gäller emellertid i huvudsak endast vid landstingslasarettens men däremot icke vid sanatorierna. Enligt vad utredningsmännen erfarit ha underläkarna vid sanatorierna i regel ingen eller blott blygsam inkomst av öppen vård. I detta förhållande ligger förklaringen till att underläkarna vid sanatorierna placerats två lönegrader högre än övriga underläkare vid landstingens sjukvårdsanstalter.

Utredningsmännen ha funnit underläkarna vid undervisningssjukhusen närmast böra jämföras med sanatorieunderläkarna, vilka enligt lönegraden Ce 28 åtnjuta en begynnelsegrundlön av 12 600 kronor. Dock syntes de förra läkarna böra erhålla en något gynnsammare löneställning med hänsyn bland annat till den höga standard, som krävdes av läkarna vid undervisningssjukhusen. Utredningsmännen ha därför för förste underläkarna förordat ett grundarvode av 13 600 kronor. Grundarvodet för andre underläkarna har ansetts böra bestämmas i nära anslutning till den lön, de skulle ha erhållit, om de efter den 1 juli 1947 kvarstått såsom extra befattningshavare.

Medicinalstyrelsen har byggt sitt förslag på de löneförmåner, som tillkomma underläkarna vid landstingslasarettens, vilka som nämnts äro placerade i lönegraden Ce 26, motsvarande en begynnelsegrundlön av i runt tal 11 400 kronor (med 9% rörligt tillägg omkring 12 400 kronor). De föreslagna tilläggen å sammanlagt 5 000 kronor äro avsedda att motsvara de extra inkomster av enskild praktik m. m., som landstingsläkarna kunna förvärva och vilka beräknats uppgå till i genomsnitt nämnda belopp för år. Andre underläkarna ha ansetts såsom aspiranter böra åtnjuta ett grundarvode, motsvarande en två lönegraders lägre löneställning än förste underläkarna.

Kostnadsberäkning.

Den sammanlagda kostnadsökningen vid ett genomförande av utredningsmännens förslag har beräknats till i runt tal 700 000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande.

Spörsmålet om intygsersättningarna har hittills intagit en central plats vid övervägandena om den lämpliga anställningsformen för underläkarna vid ifrågavarande två statliga kroppssjukhus. Från statens sida har därvid — om än icke samstämmigt — hävdats att, enär utfärdandet av intygen ansetts böra ingå i vederbörandes tjänsteåligganden, rätten att uppbära särskild ersättning för intygen vore oförenlig med en pensionsgrundande anställningsform. Läkaringeniererna ha å sin sida icke kunnat biträda uppfattningen om intygsutfärdandet såsom ett tjänsteåliggande.

Med hänsyn till den stora vikt läkarna uppenbarligen fästa vid intygsfrågan och då en lösning av denna i enlighet med föreliggande förslag synes vara en första förutsättning för att ernå en samförståndslösning rörande anställningsförhållandena, har jag ansett mig böra biträda utredningsmännens ifrågavarande förslag, vilket, såsom allmänna lönenämnden i ärendet påpekat, är ägnat att skapa närmare överensstämmelse med anställningsförhållandena för de underordnade läkarna vid landstingssjukhusen. En konsekvens härav synes vara, att man i varje fall för närvarande får uppgiva tanken på att bereda läkarna en pensionsgrundande anställningsform. Jag förordar således i likhet med utredningsmännen arvodesanställning.

Med läkarnas lönefråga sammanhänger givetvis nära spörsmålet om deras arbetsförhållanden. Utredningsmännen, som ägnat även denna fråga sin uppmärksamhet, ha framlagt vissa förslag i syfte att åstadkomma gynnsammare arbetsförhållanden för läkarpersonalen. Förslagen innebära framför allt, att ett icke ringa antal nya läkarbefattningar inrättas, att kanslipersonalen utökas samt att tekniska hjälpmedel, såsom diktafoner m. m., skola komma till ökad användning. Till grund för sina förslag ha utredningsmännen lagt en granskning av läkarnas arbetstid och de göromål, som rimligen borde rymmas inom denna. De synpunkter som därvid anlagts avvika till en del från de av läkarförbundet framförda. Jag anser mig för egen del kunna i huvudsak ansluta mig till utredningsmännens uppfattning i berörda hänseenden. Jag vill därvid understryka, att i den av utredningsmännen såsom maximum beräknade arbetstiden av genomsnittligt 27 timmar per vecka för deltidsanställda och 42 timmar per vecka för heltidsanställda läkare principiellt icke bör ingå tid för utskrivandet av sådana intyg och utlåtanden, för vilka särskild ersättning skulle tillkomma läkarna. Denna principiella uppfattning får dock givetvis icke i praktiken taga sig uttryck i osmidiga och för en förnuftig disposition av arbetstiden hinderliga förbud, som lätt kunde skapa irritation och medföra olägenheter för allmänheten. Jag biträder även det framlagda förslaget om nya läkartjänster med den jämkningen, att ökningen av läkarpersonalen vid neurokirurgiska kliniken vid serafimerlasarettet torde kunna begränsas till en förste underläkare med hänsyn till att något avgörande icke föreligger i fråga om inrättande vid lasarettet av en traumatologisk klinik. Jag förordar således — i vad avser läkarpersonalen — att vid serafimerlasarettet nyinrättas 6 förste och 2 andre underläkartjänster samt vid karolinska sjukhuset 1 biträdande läkartjänst med heltidstjänstgöring vid radiumhemmet och 13 förste underläkartjänster.

Jag ansluter mig till utredningsmännens förslag rörande ny biträdespersonal. Beträffande biträdespersonalen vill jag i anslutning till vad utredningsmännen därom anfört framhålla, att denna givetvis icke bör å tjänstetid anlitas för utskrivning av sådant intyg eller utlåtande, varför läkare uppbär särskild ersättning, såvida därigenom uppstår hinder eller olägenheter för skötseln av tjänstegöromålen.

I likhet med utredningsmännen vill jag även framhålla betydelsen av att tekniska hjälpmedel, såsom diktafoner, i erforderlig utsträckning anskaffas och att överhuvud taget åtgärder vidtagas i syfte att underlätta en rationalisering av arbetsförhållandena för sjukhuspersonalen. Jag förutsätter, att direktionen har sin uppmärksamhet riktad härpå och vidtager lämpliga åtgärder för att tillgodose välgrundade önskemål i detta avseende.

Vid avvägning av lönernas storlek för en viss grupp befattningshavare är statsmakternas handlingsfrihet vid varje avvägningstillfälle med nödvändighet begränsad till vad som bedömes rimligt och skäligt med hänsyn till för andra medborgargrupper i statens tjänst vid nämnda tillfälle gällande löner. I det nu aktuella fallet måste sålunda lönesättningen ske på sådant sätt, att den icke kommer att oskäligt gynna en viss grupp akademiskt utbildade arbetskrafter framför andra dylika i det allmännas tjänst. Å andra sidan bör tillses, att den statliga lönesättningen icke på ett för rekryteringen ödesdigert sätt avviker från de löner, som erbjudas av andra arbetsgivare, i detta fall närmast landstingen. Utredningsmännens förslag synes ur dessa synpunkter i och för sig godtagbart. Det bör i detta sammanhang framhållas, att utredningsmännen under sitt arbete stått i fortlöpande kontakt med representanter för regeringen och därvid under hand tillräts att söka nå en samförståndslösning med läkarorganisationerna på basis av en erbjuden lön, icke överskjutande den som innefattas i det slutliga utredningsförslaget.

Läkarförbundet har för sin del icke velat godtaga de av utredningsmännen förordade lönerna. Med anledning av en från förbundets sida gjord framställning om förnyade förhandlingar ha den 12 maj 1947 överläggningar ägt rum mellan representanter för nämnda förbund å ena sidan samt chefen för finansdepartementet och mig å andra sidan. Ehuru från läkarförbundets sida därvid helt naturligt hävdades samma uppfattning, som kommit till synes i dess remissyttrande, framkommo dock från dess sida uttryck för en samförståndsvillighet, som gett mig anledning hoppas, att en öppen konflikt skall kunna undvikas. Jag har därför efter ingående överväganden och samråd med statsrådets övriga ledamöter ansett mig böra förordas, att för riksdagen framlägges förslag om löneförmåner för ifrågavarande grupper av läkare som något överstiga dem, som utredningsmännen med hänsyn till de under hand givna direktiven kunnat tillstyrka. Det förslag, jag sålunda förordar, innebär följande.

Såsom naturlig utgångspunkt för löneavvägningen kunna tjäna löneförmånerna för den kategori läkare vid icke-statliga kroppssjukhus, som närmast motsvarar förste underläkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, nämligen förste underläkarna vid landstingslasarettet. Dessa åtnjuta, såsom förut erinrats, i enlighet med för dem träffat avtal från och med den 1 januari 1947 avlöning enligt lönegraden Ce 26 i den nya statliga löneplanen nr 1, motsvarande i ortsgrupp V ett arvode enligt begynnelselöneklassen av i runt tal 11 400 kronor. Därtill bör emellertid med hänsyn till de särskilda krav, som måste ställas på läkarna vid undervisningssjukhusen och

för beredande av kompensation för de inkomster utöver de fasta löneförmånerna, som landstingsläkarna kunna förvärva, läggas ett visst belopp. Jag har i sådant hänseende funnit ett tillägg av 3 000 kronor skäligt. Grundarvodet skulle härigenom uppgå till (11 400 + 3 000 =) 14 400 kronor. Härtill bör komma rörligt tillägg, i förevarande sammanhang beräknat efter 9 %, samt 3 ålderstillägg efter 3, 6 respektive 9 år, à 600 kronor. I enlighet med utredningsmännens förslag förordar jag, att för vinnande av ålderstillägg må tillgodoräknas tidigare sjukhustjänstgöring även vid icke-statliga sjukhus i överensstämmelse med för läkarna vid landstingssjukhusen numera gällande regler. Begynnelselöneförmånerna skulle alltså vid nuvarande indexläge komma att utgöra i runt tal 15 700 kronor och de slutliga förmånerna ca 17 500 kronor. I förhållande till utredningsmännens förslag innebär detta en ytterligare förbättring med omkring 800 kronor. Jag vill härtill erinra, att de förordade reglerna beträffande ålderstillägg medföra, att flertalet förste underläkare kommer att omedelbart erhålla minst två ålderstillägg.

Motsvarande höjning bör komma även andre underläkarna och de heltidsanställda biträdande läkarna till del. Då jag i övrigt ansluter mig till utredningsmännens förslag beträffande dessa läkarkategorier, förordar jag alltså, att grundarvodet för andre underläkarna bestämmes till 11 300 kronor, för de båda heltidsanställda biträdande läkarna å neurokirurgiska kliniken vid serafimerlasarettet till 15 800 kronor och för de heltidsanställda biträdande läkarna vid radiumhemmet till — i likhet med för förste underläkarna — 14 400 kronor; till dessa belopp komma rörligt tillägg och ålderstillägg såsom för underläkarna. Nuvarande två biträdande läkarbefattningar vid radiumhemmet äro placerade i lönegraden Eo 23, d. v. s. förenade med pensionsrätt. Jag förutsätter, att nuvarande innehavare av dessa tjänster, därest de anmäla sig vilja kvarstå vid för dem nu gällande anställningsform, skola äga rätt därtill, varvid de böra bli delaktiga av den allmänna löneregleringen för statstjänstemän och bibehålla den nu utgående provisoriska löneförstärkningen av 1 500 kronor.

Beträffande de av utredningsmännen berörda huvudgrupperna av deltidanställda biträdande överläkare och biträdande läkare vill jag erinra, att dessa för innevarande budgetår åtnjuta provisoriskt arvodestillägg å 660 kronor, varför ifrågavarande arvoden för närvarande uppgå till 11 260 kronor respektive 9 960 kronor. Utredningsmännen ha för dessa båda arvodesgrupper föreslagit ett enhetligt arvode å 10 800 kronor. Jag har icke funnit anledning till erinran mot att dessa grupper av läkare i avlöningshänseende jämföras. Därvid torde emellertid arvodet i samband med den allmänna arvodesreglering, som avses för nästa budgetår, böra bestämmas till 11 760 kronor. Å detta belopp bör rörligt tillägg ej utgå, varjämte ifrågavarande läkare icke heller synas böra komma i åtnjutande av ålderstillägg. Arvodet för de biträdande läkarna å sjukhusens gymnastikavdelningar, nu 6 800 kronor jämte 660 kronor i provisoriskt arvodestillägg, torde böra uppräknas till 7 764 kronor. Arvodet för biträdande läkaren vid serafimerlasarettets kvinnopoliklinik torde böra bibehållas vid oförändrat belopp, 3 000 kronor.

För av ifrågavarande reglering berörda läkarkategorier torde böra meddelas bestämmelser rörande semester och andra sociala förmåner i anslutning till de principer, som efter den 1 juli 1947 komma att gälla för lönegradsplacerade befattningshavare i statens tjänst. Såsom utredningsmännen anfört synas därvid förste underläkare, biträdande överläkare och biträdande läkare

böra likställas med extra ordinarie tjänstemän och andre underläkare med extra tjänstemän.

Utredningsmännen ha beräknat de sammanlagda kostnaderna för sitt förslag till i runt tal 700 000 kronor. Vid bifall till de av mig förordade jämkningarna torde beloppet böra ökas till i runt tal 775 000 kronor.

Till stöd för det i *motionen II: 492* framförda förslaget om utgående av dyrtidskompensation och ålderstillägg åt de deltidanställda biträdande överläkarna och biträdande läkarna har anförts bland annat följande.

I motsats till vad som föreslås för övriga läkarkategorier skulle ifrågavarande biträdande överläkare och biträdande läkare enligt propositionen icke få åtnjuta ålderstillägg, och ej heller skulle å deras arvoden utgå dyrtidskompensation. Skulle emellertid de för dessa läkare föreslagna arvodena icke förenas med rätt till dyrtidskompensation och ålderstillägg efter samma principer, som föreslås för övriga underordnade läkare, skulle nämnda läkare erhålla en proportionsvis lägre ersättning än den, som enligt förslaget utgår till förste underläkare. Detta måste anses orimligt i betraktande av att de biträdande överläkarna och biträdande läkarna utan gensaga måste anses vara de mest kvalificerade och måste anses inneha för sjukvården vid de statliga kroppssjukhusen synnerligen viktiga nyckelposter. Några direkta skäl att vid bestämmandet av avlöningen för ifrågavarande läkare och formerna för densamma beräknande sätta dessa i en mindre gynnad ställning än övriga underordnade läkare synas icke heller hava anförts och kunna heller icke anses föreligga.

Utskottet har funnit sig böra biträda departementschefens ifrågavarande förslag angående reglering av anställningsförhållandena för de underordnade läkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Att såsom i *motionen II: 492* påyrkats bevilja de deltidanställda biträdande överläkarna och biträdande läkarna rörligt tillägg och ålderstillägg kan utskottet med hänsyn till dessa läkares deltidstjänstgöring icke förorda. Utskottet avstyrker alltså bifall till nämnda motion. *Utskottet.*

Vad departementschefen i övrigt under förevarande avsnitt anført och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

II. Förslagsanslaget till Universitetssjukhus.

Kungl. Maj:t har (prop. 287: punkterna 2—7, s. 29—83 samt prop. 272: avdelning XIII, punkten 34, s. 474 och 475) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att tvídtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, som föranledas av vad departementschefen anført, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för karolinska sjukhuset att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48, dels anvisa för budgetåret 1947/48 till avlöningar och omkostnader vid karolinska sjukhuset förslagsanslag å 8 246 000 kronor respektive 3 491 000 kro-

nor. dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, som föranledas av vad departementschefen anført, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48, dels anvisa för budgetåret 1947/48 till avlöningar och omkostnader vid serafimerlasarettet förslagsanslag å 3 387 000 kronor respektive 1 722 000 kronor, dels medgiva, att vid utgången av budgetåret 1946/47 befintlig reservation å det senast för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och tillbyggnadsarbeten för anordnande av en neurokirurgisk klinik m. m. må disponeras intill utgången av budgetåret 1947/48, dels till Bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 89 200 kronor, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat träffa avtal med Malmö stad om anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö, dels besluta, att vid Lunds universitet skola från och med budgetåret 1948/49 eller den senare tidpunkt, som av Kungl. Maj:t bestämmes, inrättas en professur i praktisk medicin, en professur i kirurgi samt en professur i obstetrik och gynekologi, förenade med överläkarterjänster vid allmänna sjukhuset i Malmö, dels till utrustning för medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor, dels ock till utrustning av öronklinik vid akademiska sjukhuset i Uppsala för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 397 500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande karolinska sjukhusets avlöningsanslag innebär en höjning med 3 623 900 kronor. Förutom av den allmänna löne regleringen har denna höjning föranletts av att departementschefen på åtskilliga punkter förordat förändringar i personalorganisationen. Beträffande dessa förändringar hänvisas till propositionen 287, s. 30—50.

Departementschefen har framhållit, att en reglering av arbetstiden för sjuksköterskepersonalen vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt garnisonssjukhusen borde komma till stånd samt uttalat, att han som en konsekvens härav förutsatte, att övertidsersättning skulle utgå för tjänstgöring, som överstege 192 timmar under en period av fyra veckor.

Bland de förslag, som departementschefen icke ansett sig kunna biträda, må här nämnas en framställning av direktionen för karolinska sjukhuset om uppflyttning i högre lönegrad av befattningarna som förste köksföreståndare och köksföreståndare. I framställningen har föreslagits uppflyttning dels vid karolinska sjukhuset av 1 förste köksföreståndare (A 12) till lönegraden A 16,

2 köksföreståndare (A 7) till lönegraden A 11, 1 köksföreståndare (A 7) till lönegraden A 9. 1 köksföreståndare vid garnisonssjukhuset (Eo 8) till lönegraden Eo 11, dels ock vid serafimerlasarettet av 1 förste köksföreståndare (A 11) till lönegraden A 15, 1 köksföreståndare (A 7) till lönegraden A 11 samt 1 köksföreståndare (Ex 7) till lönegraden Eo 9.

Förste köksföreståndarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet biträdas i arbetet av köksföreståndare i lönegraden A 7. Vid karolinska sjukhuset finnas tre sådana köksföreståndare, av vilka en förestår dietköket, en centralköket och en personalmatsalarna. Vid serafimerlasarettet finnes en köksföreståndare, vilken förestår dietköket. Därjämte har direktionen emellertid medgivit anställande av en extra köksföreståndare i lönegraden Ex 7 såsom föreståndare för lasarettets personalmatsalar.

Beträffande den föreslagna uppflyttningen i högre lönegrad av förste köksföreståndarna har direktionen erinrat om att dessa befattningshavare för närvarande vore placerade i samma lönegrad som första föreståndarinnorna i sjukvården samt framhållit, att deras arbetsinsatser vore av mycket stor betydelse för en tillfredsställande och ekonomisk drift av sjukhusen. Direktionen har vidare funnit skäl tala för en viss lönedifferentiering beträffande köksföreståndarna och därför föreslagit en placering av matsalsföreståndarna i 9 lönegraden och övriga köksföreståndare i 11 lönegraden.

Statskontoret har tillstyrkt, att köksföreståndaren i lönegraden Ex 7 vid serafimerlasarettet beredes extra ordinarie anställning i 7 lönegraden. I övrigt har statskontoret avstyrkt direktionens förslag angående köksföreståndarna.

Allmänna lönenämnden har — under erinran om att 1944 års lönekommitté, avseende sjukvårds- och ekonomipersonal, icke funnit anledning att i sitt i fjol avgivna betänkande (SOU 1946: 67) framlägga förslag om ändrad lönegradsplacering av befattningarna såsom förste köksföreståndare och köksföreståndare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet — vidare uttalat, att frågan om köksföreståndarnas löneställning icke borde upptagas separat utan under beaktande av löneläget för motsvarande befattningar vid sinnessjukhusen, inom försvarsväsendet o. s. v. Lönenämnden har dock icke ansett sig böra framställa erinran mot uppförande på extra ordinarie stat av en extra köksföreståndare vid serafimerlasarettet.

Departementschefen har för egen del, under hänvisning till vad allmänna lönenämnden anfört i ämnet, uttalat, att han icke vore beredd att nu tillstyrka förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av de vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet inrättade befattningarna såsom förste köksföreståndare och köksföreståndare. Däremot hade han i likhet med lönenämnden icke något att erinra mot att köksföreståndaren i lönegraden Ex 7 vid serafimerlasarettet bereddes extra ordinarie löneställning.

Till stöd för det i *motionerna I: 338 och II: 499* framförda förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av nu ifrågavarande köksföreståndarbefattningar har anförts följande.

Lönenämnden har som skäl emot en lönegradsuppflyttning av köksföreståndarna uttalat, att frågan om dessa befattningshavares löneställning borde ses i samband med löneläget för motsvarande befattningar vid bl. a. de statliga sinnessjukhusen.

Det kan emellertid ifrågasättas, huruvida det är riktigt att enbart göra en jämförelse med sinnessjukhusen. Det kan sålunda erinras om att det avtal, som träffats mellan landstingens centrala lönenämnd och svenska ekonomiföreståndarinnors förening, endast gäller köksföreståndarinnor vid kroppssjukhus och sanatorier. Det vill då synas vara rimligt att köksföreståndarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet erhålla samma löner som föreståndarinnor vid landstingens sjukhus erhållit. Enligt nämnda avtal har köksföreståndarinna grupp I placerats i lönegrad 19 och köksföreståndarinna grupp II i lönegrad 17 i den allmänna löneplan, som kommer att gälla fr. o. m. den 1 juli 1947 för statens tjänstemän. Till grupp I hänföres köksföreståndarinna vid delat lasarett samt vid annat lasarett och sanatorium med minst 200 vårdplatser och till grupp II köksföreståndarinna vid mindre sjukhus.

Det förefaller vidare befogat att jämföra löneställningen för första föreståndarinna i sjukvården och föreståndarinna i sjukvården med förste köksföreståndare och köksföreståndare. Sedan lång tid tillbaka ha föreståndarinna vid sjukvården och köksföreståndarinna haft samma lön såväl vid serafimerlasarettet som vid karolinska sjukhuset. Fr. o. m. den 1 juli i år kommer första föreståndarinna vid sjukvården att flyttas upp i lönegrad, motsvarande A 15, och föreståndarinna i sjukvården i A 12, under det att förste köksföreståndare och köksföreståndare alltjämt kvarstå i A 12 resp. A 7. Det kan knappast sägas, att sådana omständigheter inträffat, att det framstår som rimligt att till nackdel för sistnämnda personalkategori frångå hittills tillämpade principer för lönesättningen. Detta synes vara så mycket mindre fallet som i avtalet mellan landstingens lönenämnd och berörda personalgrupper överenskommelse träffats att föreståndarinna i sjukvården och köksföreståndarinna skola jämföras i lönehänseende.

Starka skäl tala sålunda för att förste köksföreståndare och köksföreståndare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet få samma löneförmåner som första föreståndarinna och föreståndarinna vid sjukvården, vilka löneförmåner överensstämmer med vad som gäller för motsvarande befattningshavare vid landstingens kroppssjukhus och sanatorier. Det kan i detta sammanhang erinras om att de vid landstingssjukhusen anställda sjuksköterskornas löner i enlighet med riksdagens beslut blivit normerade för sjuksköterskornas löner vid ifrågavarande sjukhus. Det synes under sådana förhållanden rimligt, att likställigheten i fråga om löner mellan landstingens sjukhus och de ställiga kroppssjukhusen även gäller köksföreståndarinnorna.

Vid karolinska sjukhuset finnas för närvarande anställda tre ordinarie och vid serafimerlasarettet en ordinarie sjukgymnast, samtliga placerade i lönegraden A 9. Till stöd för det i *motionerna I: 82 och II: 138* framförda

förslaget om uppflyttning av dessa befattningar i lönegraden A 11 har anförts följande.

Sjukgymnasterna ha till uppgift att utföra av läkare föreskriven sjukgymnastisk behandling samt att föra erforderliga journalanteckningar rörande behandlingen. Sjukgymnasterna vid karolinska sjukhuset tjänstgöra även som instruktionsgymnaster i samband med den till sjukhuset förlagda undervisningen av gymnastiska centralinstitutets elever på sjukgymnastlinjen. För detta arbete utgår särskild ersättning från gymnastiska centralinstitutet.

För att bli antagen som sjukgymnast vid någon av ovannämnda sjukhus erfordras legitimation som sjukgymnast samt minst ett års väl vitsordad tjänstgöring vid undervisningssjukhus, vid vilken tjänstgöring vederbörande skall ha ådagalagt skicklighet i handledning av personal och elever.

Sjukgymnastexamen avlägges vid gymnastiska centralinstitutet eller enskilt gymnastikinstitut, vilket innehar examensrätt, varefter legitimation utfärdas av medicinalstyrelsen.

Enligt föreskrifterna för gymnastiska centralinstitutet fordras för inträde vid institutets sjukgymnastlinje för kvinnlig sökande realexamen, studentexamen eller normalskolekompetens och för manlig sökande att hava avlagt gymnastiklärarexamen. Härutöver skall sökanden under minst tre månader ha biträtt i sjukvårdsarbetet vid offentligt sjukhus. Utbildningstiden vid institutet är två läsår.

Efter examen följer den ettåriga tjänstgöringen vid undervisningssjukhus.

Den sammanlagda utbildningstiden skulle sålunda uppgå till tre år och tre månader. Ovan angivna fordringar för inträde vid gymnastiska centralinstitutets sjukgymnastlinje måste emellertid betecknas som minimifordringar. Av dem som antagas ha nästan samtliga studentexamen samt sjukhuspraktik varierande mellan sex månader och ett och ett halvt år. Utbildningstiden för uppnående av formell kompetens för ordinarie anställning uppgår sålunda till *minst* tre och ett halvt år.

Ordinarie tjänst erhålles emellertid först efter många års praktik. För anställning vid ovannämnda sjukhus torde erfordras minst tio års väl vitsordad tjänstgöring. Då därtill det arbete sjukgymnasterna utföra är synnerligen tungt och krävande och deras tjänst måste betecknas som mycket självständig och ansvarsfull, anse vi en höjning av sjukgymnasternas lönegrads-placering väl motiverad.

I egenskap av särskilt tillkallad utredningsman har landshövdingen A. N. Thomson med skrivelse den 31 december 1946 avgivit förslag rörande en utökning av den medicinsk-kliniska undervisningen vid allmänna sjukhuset i Malmö. Enligt utredningsmannens uppfattning borde därvid rättsförhållandet mellan staten och Malmö stad regleras genom ett avtal. I sin utredning har utredningsmannen intagit ett utkast till dylikt avtal, vilket skulle innehålla bestämmelser i följande hänseenden.

1. Staden upplåter avdelningar, polikliniker, laboratorier och kvinnoklinikkens föreläsningssal å allmänna sjukhuset för den föreslagna undervisningen.

2. Staden uppför nybyggnad för ytterligare en föreläsningssal jämte tillhörande utrymmen, inrättar jourrum, samlings- och skrivrum å medicinska

och kirurgiska avdelningarna, utbygger kulvertsystemet för transport av patienter, så att förbindelse uppnås mellan nämnda avdelningar och den nya föreläsningssalen, samt upplåter dessa lokaler för undervisningen.

Ritningar till dessa lokaler skola godkännas av vederbörande akademiska myndighet.

3. Staden upplåter i en personalbyggnad bostadsrum åt tio studerande.

4. Staten bekostar lösa inventarier och utrustning för de i punkterna 2 och 3 omnämnda lokalerna.

5. Staten erlägger för de under punkterna 2 och 3 angivna lokalerna samt för kvinnoklinikens föreläsningssal hyra beräknad efter stadens självkostnad och bestämd för en femårsperiod i sänder.

6. Befattningarna såsom överläkare i medicin, i kirurgi samt obstetrik och gynekologi vid allmänna sjukhuset bestridas av professorer vid universitetets medicinska fakultet. Dessa professorer tillsätts i överensstämmelse med gällande föreskrifter i universitetsstatuterna. Dock äger sjukhusets direktion rätt att, sedan större akademiska konsistoriet yttrat sig och innan ärendet överlämnas till kanslern för rikets universitet, giva förord åt någon av de till professuren kompetenta sökandena, som uppsatts på något av de tre första förslagsrummen. Över kallelse till professur skall direktionen höras. Till innehavare av professuren i obstetrik och gynekologi skall utnämnas överläkaren vid sjukhusets kvinnoklinik medicine doktorn Sune Genell.

Vid Genells inträde i pensionsåldern eller vid hans frånfälle skall Malmö stad till den statliga pensionen tillskjuta så stort pensionsbelopp, att sammanlagda pensionen för Genell eller hans familjemedlemmar kommer att uppgå till vad som skulle ha utgått till dem enligt de vid Genells utnämning till professuren gällande pensionsbestämmelserna för Malmö stad.

Professorerna intaga i sin egenskap av överläkare, i den mån ej annorlunda stadgas, samma ställning till sjukhusdirektionen som andra överläkare vid stadens sjukhus samt äro pliktiga att efterkomma de anordningar för klinikens drift, som direktionen äger vidtaga, ävensom att ställa sig till efterrättelse de för stadens sjukhus gällande bestämmelser, som icke strida mot detta avtal.

7. För undervisningen i ett vart av ämnena medicin och kirurgi anställas två biträdande lärare och en klinisk amanuens. För undervisningen i obstetrik och gynekologi anställs en klinisk amanuens samt för undervisningen i patologi en förste assistent. För erforderlig undervisning i övrigt utgå särskilda arvoden. Amanuenserna placeras i lönegrad Ex 22.

Lärare, amanuenser och assistent tillsätts i samma ordning som vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.

Lärare, amanuenser, assistent och i undervisningen deltagande medicine studerande äro pliktiga att ställa sig till efterrättelse de ordningsregler för undervisningsverksamheten, som efter professorernas hörande och på förslag av fakulteten fastställas av sjukhusdirektionen.

8. Staden betalar överläkararvode åt professorerna samt andel i amanuensernas och assistentens lön efter samma principer som tillämpas av landstinget i fråga om motsvarande befattningshavare vid sjukvårdsinrättningarna i Lund.

9. Alla kostnader, som föranledas av undervisningen och forskningen såväl för lön, arvode och pension som för utrustning och materiel, bestridas av staten.

Departementschefen har för egen del anfört huvudsakligen följande.

Vad i ärendet anförts har övertygat mig om att de för utbildningen i ämnena medicin, kirurgi samt obstetrik och gynekologi vid universitetskliniker i Lund tillgängliga resurserna i fråga om lärarkrafter, lokaler och patientmaterial äro otillräckliga redan i förhållande till nuvarande antalet studerande. Därtill kommer, att det synes nödvändigt att så snart ske kan vidtaga åtgärder för en icke oväsentlig ökning av läkarutbildningskapaciteten vid vårt lands högskoleorganisation. Den av utredningsmannen föreslagna utvidgningen av den redan nu pågående undervisningen vid allmänna sjukhuset i Malmö synes därför böra komma till stånd. Det synes angeläget att planera erforderliga åtgärder i så god tid, att omläggningen av undervisningen kan taga sin början budgetåret 1948/49.

Statens och Malmö stads ömsesidiga åtaganden i samband med ifrågavarande undervisning synas, såsom i utredningen framhållits, böra regleras i ett avtal. Beträffande innehållet i avtalet må följande framhållas. Jag har i likhet med utredningsmannen och remissinstanserna icke något att erinra mot att det uppkommande lokalbehovet tillgodoses på så sätt, att staden svarar för erforderliga byggnadsarbeten mot det att staten erlägger hyra, beräknad efter stadens självkostnadspris och bestämd för en femårsperiod i sänder. Det synes vidare rimligt, att staten bekostar lösa inventarier och utrustning för de nytillkommande, i punkterna 2 och 3 av avtalsförslaget angivna lokalerna. För att den planerade undervisningen skall kunna rationellt bedrivas torde det vara ändamålsenligt att på universitetets stat uppföras nya professurer, en i vardera av de tre ämnena praktisk medicin, kirurgi samt obstetrik och gynekologi. Beslut härom torde böra fattas nu men befattningarna uppföras i staten först från och med den 1 juli 1948 eller den senare tidpunkt som Kungl. Maj:t må komma att bestämma. Jag förutsätter härvid, att överläkaren å obstetrisk-gynekologiska avdelningen vid allmänna sjukhuset S. Genell utan ansökningsförfarande utnämnes till professor i obstetrik och gynekologi. Professurerna i praktisk medicin och i kirurgi torde däremot böra ledigförklaras så snart vederbörligt avtal träffats och godkänts av staden och Kungl. Maj:t.

Beträffande ordningen för tillsättandet av ifrågavarande professurer synas böra gälla i huvudsak samma bestämmelser som i fråga om övriga universitetsprofessurer, dock med tillägg, att sjukhusdirektionen skall äga yttra sig rörande i vilken ordning direktionen för sin del finner de å förslaget uppförda sökandena böra komma i fråga till professuren. Bestämmelse härom torde böra inflyta i avtalet.

Jag är icke beredd att redan nu taga ställning till frågan om antalet biträdande lärarkrafter, assistenter och amanuenser. Bestämmelser om antalet dylika hjälpkrafter synas av praktiska skäl — behovet kan växla från tid till annan — icke böra inflyta i avtalet. Bestämmelserna i punkt 8 av avtalsförslaget synas vidare böra utformas så att staden åtager sig att svara för $\frac{1}{3}$ ($\frac{4}{12}$) av lönen åt de klinikamanuenser och den assistent vid patologiska institutionen, som må komma att tillsättas på universitets stat. Någon ändring av det sakliga innehållet i de föreslagna bestämmelserna äsyftas icke härnied.

I övrigt ha de av utredningsmannen angivna avtalsbestämmelserna icke givit mig anledning till erinran eller uttalande. Det torde få ankomma på

Kungl. Maj:t att godkänna avtal med Malmö stad i huvudsaklig överensstämmelse med av mig sålunda förordade grunder.

Mot de till 60 000 kronor beräknade kostnaderna för inredning och utrustning av undervisningslokalerna i Malmö har jag icke funnit anledning till erinran. Ett reservationsanslag för ändamålet torde böra anvisas redan för nästa budgetår.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har departementschefen i samband med behandlingen av karolinska sjukhusets avlöningsanslag för budgetåret 1947/48 erinrat, att önskemål framställt om en reglering av arbetstiden för sjuksköterskepersonalen vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt garnisonssjukhusen. Departementschefen har funnit det rimligt, att en dylik reglering kommer till stånd, och förutsatt såsom en konsekvens härav, att övertidsersättning skulle utgå för tjänstgöring, som överstege 192 timmar under en period av fyra veckor. I anledning av detta departementschefens uttalande vill utskottet för sin del framhålla, att tjänstgöringens art synes böra vara avgörande för övertidsersättningens erhållande, så att denna förmån i regel kommer att utgå allenast vid aktiv tjänstgöring. Vidare anser utskottet, att vad ovan anförts angående sjuksköterskepersonalen vid garnisonssjukhusen bör hava avseende å all dylik personal vid till försvarsväsendet hörande sjukvårdsinrättningar.

Vad departementschefen i övrigt under detta avsnitt anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

Beträffande det i motionerna I: 338 och II: 499 framställda yrkandet i fråga om löneställningen för förste köksföreståndare och köksföreståndare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet får utskottet erinra därom, att allmänna lönenämnden och departementschefen icke ansett att denna fråga borde upptagas separat utan under beaktande av löneläget för motsvarande befattningar vid sinnessjukhusen, inom försvarsväsendet m. m. Emellertid hava sedermera såsom i ovannämnda motion framhållits köksföreståndarna vid landstingens sjukhus enligt träffat avtal mellan landstingens centrala lönenämnd och Svenska ekonomiföreståndarinnors förening från och med den 1 juli 1947 erhållit en löneplacering överstigande köksföreståndarnas vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Erinras må även att första föreståndarinna och föreståndarinna i sjukvården — vilka förut i lönehänseende varit jämställda med förste köksföreståndare, respektive köksföreståndare — från och med den 1 juli 1947 uppflyttats till lönegrader, motsvarande lönegraderna A 15 och A 12.

Enligt utskottets mening föreligga på grund av sålunda anförda omständigheter onekligen skäl för att löneställningen för förste köksföreståndare och köksföreståndare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet göres till föremål för snar omprövning. Utskottet ifrågasätter huruvida icke denna omprövning lämpligen kunde företagas i samband med de av departements-

chefen angivna överbäganden, som anses böra komma till stånd rörande kuratorernas vid nämnda sjukhus löneställning och varom förslag av departementschefen antytts komma att föreläggas nästa års riksdag. Vid den av utskottet ifrågasatta omprövningen av förste köksföreståndarnas och köksföreståndarnas löneställning synes jämväl böra överbägas huruvida motiv föreligger för en förhöjd löneplacering, räknad från och med den 1 juli 1947. Med vad sålunda anförts torde motionerna I: 338 och II: 499 få anses besvarade.

Vidkommande motionerna I: 82 och II: 138 får utskottet framhålla, att innevarande års riksdag redan fattat beslut angående de vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet anställda ordinarie sjukgymnasternas bibehållande av nuvarande löneplacering, varför ifrågavarande motioner icke torde böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Under återopande härav och under hänvisning till vad utskottet i det föregående anfört beträffande motionen II: 492 får utskottet hemställa,

A. att riksdagen må, i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 82 och II: 138 samt II: 492,

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, som föranledas av vad departementschefen anfört;

2. godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t :

I. *Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna.*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	121 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	16 400
3. Avlöning till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	60 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	10 900
	Summa kronor	209 000

II. Sjukhuset i övrigt.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 440 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 272 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 5 885 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 439 500
	<hr/>
Summa kronor	8 037 000

III. Sammanfattning.

I. Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna	kronor 209 000
II. Sjukhuset i övrigt	» 8 037 000
	<hr/>
Summa kronor	8 246 000;

3. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, som föranledas av vad departementschefen anförst;

4. godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 625 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 192 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 2 390 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 180 000
	<hr/>
Summa kronor	3 387 000;

5. medgiva, att vid utgången av budgetåret 1946/47 befintlig reservation å det senast för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och tillbyggnadsarbeten för anordnande av en neurokirurgisk klinik m. m. må disponeras intill utgången av budgetåret 1947/48;

6. bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat träffa avtal med

Malmö stad om anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö;

7. besluta, att vid Lunds universitet skola från och med budgetåret 1948/49 eller den senare tidpunkt, som av Kungl. Maj:t bestämmes, inrättas en professur i praktisk medicin, en professur i kirurgi samt en professur i obstetrik och gynekologi, förenade med överläkartjänster vid allmänna sjukhuset i Malmö;

8. fastställa, att det under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1947/48 till Universitetssjukhus anvisade förslagsanslaget av 17 392 700 kronor må av Kungl. Maj:t uppdelas på följande delanslag:

a) till Karolinska sjukhuset: Avlöningar förslagsvis 8 246 000 kronor;

b) till Karolinska sjukhuset: Omkostnader förslagsvis 3 491 000 kronor;

c) till Serafimerlasarettet: Avlöningar förslagsvis 3 387 000 kronor;

d) till Serafimerlasarettet: Omkostnader förslagsvis 1 722 000 kronor;

e) till Bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm förslagsvis 89 200 kronor;

f) till Utrustning för medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö högst 60 000 kronor;

g) till Bidrag till utrustning av öronklinikerna vid akademiska sjukhuset i Uppsala högst 397 500 kronor;

B. att motionerna I: 338 och II: 499 må anses besvarade med vad utskottet här ovan anfört.

Stockholm den 8 juli 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Pauli, Gränebo, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Heiding, Mannerskantz, Gustaf Iwar Anderson, Albertsson, Rosenberg och Ragnar Bergh; samt

från andra kammaren: herrar Svensson i Grönvik, Ward, Malmborg i Skövde, Bergström, Falla, Andersson i Malmö, Lindholm, Hoppe, Onsjö, Petterson i Degerfors, Jansson i Kalix och Birke.

Victor Pettersons Bokindustriaktiebolag, Stockholm 1947
